

O Ğ L A K K L A S İ K L E R İ

MARQUIS DE SADE
AŞKIN SUÇLARI

BÜTÜN HİKÂYESLERİ: II

Türkçesi: *Yaşar İksavaş*

FLORVILLE İLE COURVAL

ya da
KADERCİLİK

Mösyö de Courval elli beş yaşına yeni basmıştı; öylesine sağlıklı, öylesine genç görünüyordu ki, yirmi yaşında olduğunu rahatlıkla ileri sürebilirdi. Ahlaksız bir yaşam sürmek için uzun süre önce kendisini terk etmiş ilk karısıyla yalnızca sıkıntı dolu günler geçirmişti. En güvenilir tanıklıklara bakarak söz konusu yaratığın artık mezarda olduğuna kesinlikle inandıktan sonra aklı başında, iyi huylu ve geleneklere sıkı sıkı bağlılığıyla ilk evliliğindeki tatsızlıkları kendisine unutturabilecek bir genç kızla yaşamını birleştirmeye karar vermişti.

Eşi gibi iki çocuğunda da yüzüne gülmemişti talih, kızını çok genç yaşta yitirmişti; oğlu da, tıpkı annesi gibi, ne yazık ki sırf sefahat hayatına dalmak amacıyla on beş yaşında terk etmişti kendisini. Mösyö de Courval bu canavarla arasındaki bütün bağları koparmak için onu mirasından mahrum etmeyi ve varlığının tamamını evlenmeyi düşündüğü yeni eşinden olacak çocuklarına bırakmayı planlıyordu. Yılda on beş binlik geliri vardı; eski çalışmalarının ürünü olan bu gelirini kendisini seven, kendisini sayan birkaç dostuyla birlikte bazan Paris'te, Saint-Marc sokağındaki güzel dairesinde, genellikle de yılın üçte ikisini geçirdiği Nemours yakınlarındaki küçük ve sevimli çiftliğinde namusuyla ve keyifle yiyordu.

Mösyö de Courval evlilik planını dostlarına da açtı, onların da bu tasarısını onayladıklarını görünce kendilerinden, hiç zaman yitirmeden çevrelerinde bir araştırma yapmalarını, dul ya da kız, otuz, otuz beş yaşlarında amaçlarına uygun birinin bulunup bulunmadığını gözlemlemelerini rica etti.

Eski meslektaşlarından biri hemen ertesi gün gelip düşündüğü gibi birini bulduğunu haber verdi kendisine.

“Sizin için bulduğum bu kızla ilgili iki olumsuz nokta var” dedi dostu. “Önce bu olumsuz noktalarından başlayayım anlatmaya, sonra da iyi yönlerini sıralayıp rahatlatayım sizi. Annesiyle babasının olmadığı kesin ama onların kim olduğu ve genç kızın ebeveynlerini nerede kaybettiği meçhul; hakkında bilinen tek şey, onun Mösyö de Saint-Prât’nın kuzini olduğu” diye açıklamalarını sürdürdü aracı; “Tanınmış bir insan olan M. de Saint-Prât kızın en küçük bir kuşkuya bile yer bırakmayacak övülesi yanlarını, bu övgüleri gerçekten fazlasıyla hak eden yanlarını sıralayacak size. Ailesinden kalan hiçbir varlığı, hiçbir geliri yok ama evinde bütün gençliğini geçirdiği, bütün eğitimini aldığı Mösyö de Saint-Prât’ın kendisine bağladığı dört bin franklık bir ödeneği var yalnızca; işte ilk olumsuz nokta bu. Gelelim ikincisine” diye sürdürdü Mösyö de Courval’ın dostu, “On altı yaşındayken gizlice sevişmiş biriyle, artık var olmayan bir erkek çocuk dünyaya getirmiş, çocuğunun babasını da bir daha hiç görmemiş. İşte hakkındaki bütün olumsuzluklar bunlar. Şimdi de iyi yönlerine gelelim.

Matmazel de Florville otuz altı yaşında ama ancak yirmi sekizinde gösteriyor; yeryüzünde onunkinden daha

hoş, daha çekici, daha ilginç bir yüze rastlamak pek güç, neredeyse olanaksız: Çizgileri yumuşak ve zarif, teni zambak gibi bembeyaz, kestane rengi saçları topuklarına kadar uzanıyor; körpe dudakları öylesine özenle yaratılmış ki, birer ilkbahar gülü sanki. Çok uzun boylu ama vücudu öylesine güzel, hareketleri öylesine zarif ki, boyunun uzunluğu hiç aykırı kaçmadığı gibi yumuşak bir hava da veriyor genç kıza. Kolları, boynu, bacakları dökme kalıptan çıkmış gibi, uzun süre eskimeyecek, bozulmayacak bir güzelliğe sahip. Davranışlarına gelince, belki aşırı düzenli oluşu hoşunuza gitmeyecektir. Kendini inzivaya çekmiş gibi, insanlarla birlikte olmaktan fazla hoşlanmıyor, çok dindar, yaşadığı manastırdaki görevlerine sıkı sıkıya bağlı, dinsel özellikleriyle çevresindekilere ne denli iyi örnek oluyorsa, kendisini tanıyanları zekâsının parlaklığı ve karakterinin güzelliğiyle de o denli büyülemekte... Tek kelimeyle, Tanrı'nın yaşlılık günlerinizi aydınlatmak için size gönderdiği bir ışık o, yeryüzünde bir melek.”

Böylesine bir raslantıdan son derece memnun olan Mösyö de Courval için söz konusu kişiyi bir an önce görmekten daha ivedi bir iş olamazdı. Bu arzusunu yerine getirmesi için ricalarda bulundu dostuna.

“Şöyle ya da böyle doğmuş olması umurumda değil” dedi, “iyi süt emmiş olduktan sonra onu dünyaya kim getirmişse getirmiş, bana ne bundan. On altı yaşında başından geçen olaydan da pek endişe duyduğumu söyleyemeyeceğim. Uzun yıllar bilgelik içinde yaşayarak bu hatasını onarmış bile. Kutsal dulun ayakları dibinde evleneceğim onunla: Otuz, otuz beş yaşlarında biriyle evlenmeyi istediğime göre bu koşul zaten fazlasıyla yerine

gelmiş oluyor, başlangıçtaki hatalarını da boşverin gitsin. Anlattıklarımızda beni rahatsız eden hiçbir şey yok. Sizin yapacağınız tek şey, benim bir an önce onu görmemi sağlamak, o kadar.”

Mösyö de Courval’ın dostu, arkadaşının bu isteğini kısa sürede yerine getirdi, o ve söz konusu hanımefendi için evinde bir yemek verdi. Bu gönülçekici kızı daha görür görmez vurulmamak ne mümkün: Aşk’ın çizgileri altında beliren Minerva’nın hatlarıydı sanki. Neden orada bulunduğunu bildiği için de her zamankinden daha ölçülü davranıyordu, kibarlığı, hareketleri, duruşundaki soyluluk fiziksel albenisine, yumuşak huyuna, sağlam ve işlek zekâsına ekleniyor, genç kız bütün varlığıyla zavallı Courval’ın başını döndürüyordu. Sonunda Mösyö de Courval işi tezelden sonuçlandırması için dostuna yalvardı.

Bir, iki kez daha bir araya gelindi, bazan aynı evde, bazan Mösyö de Courval’ın, bazan da Mösyö de Saint-Prât’nın evinde. Sonunda, Matmazel de Florville, yeryüzünde hiçbir şeyin bu evlilik teklifinden duyduğu onur kadar kendisini mutlu edemeyeceğini ama yaşam serüvenlerini kendi ağzından anlatmadan böyle bir öneriye evet diyemeyeceğini, kibarlığın da bunu gerektirdiğini söyledi.

“Size her şeyi tam anlatmadılar” dedi gönülçekici kız, “bu konularda sizi daha fazla bilgilendirmeden asla kararınız olamam. Sizin gösterdiğiniz saygı benim için öylesine değerli ki, asla onu kaybedecek bir duruma düşmek istemem. Görünüşe bakarak benimle evlenirseniz bu evliliği asla hak etmiş sayılmam; ancak anlattıklarımın sonra eşiniz olmayı hak ettiğime kesinkes inanırsanız, işte ben de önerinizi ancak o zaman kabul edebilirim.”

Mösyö de Courval kıza hakkındaki her şeyi bildiğini, taşıdığı endişelerin artık bundan böyle kendi endişeleri olduğunu, onu bu denli beğendikten sonra artık böyle-sine kaygılanması için hiçbir neden bulunmadığını söyledi. Ama boşuna, Matmazel de Florville direndikçe direniyordu; Mösyö de Courval yaşam serüvenini sonuna kadar dinlemedikçe, hakkındaki her şeyi öğrenmedikçe hiçbir şeyi kabul etmeyeceğini açıkladı. Kabul etmekten başka çare yoktu. Mösyö de Courval yalnızca tek bir şey elde edebilmişti: Matmazel de Florville, Nemours yakınlarındaki topraklarına gelecek, bu arada evlilik töreni için bütün hazırlıklar tamamlanacak ve Matmazel de Florville'in öyküsünün bittiği günün hemen ertesinde eşi olacaktı...

“Ama Mösyö, dedi zarif genç kız, “bütün bu hazırlıklar boşuna yapılıyor olabilir, öyleyse bunları şimdiden yapmanın ne gereği var? Ya sizi eşiniz olmaya layık olmadığımı inandırırım?”

“İşte bunu asla başaramayacaksınız Matmazel” diye yanıtladı namuslu adam, “beni inandıramayacağınız konusunda size meydan okuyorum. Haydi, lütfen bir an önce yola çıkalım ve yalvarırım size, yapmayı düşündüğüm şeylere karşı çıkmayı da bırakın artık.”

Yapılacak başka hiçbir şey kalmamıştı. Her şey hazırlandı ve Courval'in evine gitmek için yola çıkıldı. Matmazel de Florville yalnız olmalarını istemişti, çünkü söyleyeceklerini yalnızca yaşamını kendisinininkiyle birleştirmek isteyen kişiye açıklayabilirdi, bunları başka hiç kimse bilmemeliydi. Eve geldiklerinin ertesi günü bu güzel ve ilginç kadın Mösyö de Courval'dan kendisini

dinlemesini rica etti ve yaşamındaki bütün olayları aşağıdaki sözcüklerle bir bir anlatmaya başladı.

Matmazel de Florville'in öyküsü

“Hakkımdaki düşünceleriniz Mösyö, yalnızca size anlatılanlarla sınırlı. Ailesinden geldiğim söylenen Mösyö de Saint-Prât'yı gördünüz, o da bunu doğrulama lütfunda bulundu. Bu konuda tamamen kandırılmış olduğunuzu söylemeliyim. Doğumum hakkında hiçbir şey bilmiyorum, ailemin kim olduğunu öğrenme mutluluğuna hiçbir zaman erişemedim. Beni, dünyaya geldiğimden birkaç gün sonra yeşil taftalarla kaplı bir beşiğin içinde, Mösyö de Saint-Prât'nın kapısı önünde bulmuşlar; beşiğime bir de imzasız mektup iliştilmiş ve içinde şunlar yazıyormuş:

On yıldır evlisiniz ve hiç çocuğunuz olmadı. Her gün bir çocuğunuz olsun diye yalvarıp duruyorsunuz. Alın bu kız çocuğunu evlat edinin. Asla kanı bozuk bir çocuk değildir, dünyadaki evliliklerin en iffetlisinin meyvesidir o, ahlaksızlığın meyvesi değil, namuslu bir bebek olarak dünyaya gelmiştir. Eğer küçük kız hoşunuza gitmezse onu Kimsesiz Çocuklar Yurdu'na bırakabilirsiniz. Hakkında araştırma yapmaya kalkışmayın, hiçbir sonuç elde edemezsiniz. Size verebileceğim bütün bilgiler bu kadar.

Kapılarının önüne bırakıldığım iyi insanlar beni hemen kabul ettiler, yetiştirdiler, gösterilebilecek bütün özeni gösterdiler, her şeyimi onlara borçlu olduğumu söyleyebilirim size. Adımın ne olduğu konusunda hiçbir bilgileri

olmadığı için de Madam de Saint-Prât bana *Florville* adını vermeyi uygun gördü.

Benim koruyucum olan bu kadının ölümünü görme mutsuzluğunu yaşadığım günlerde on beş yaşına basmak üzereydim. Bu kayıptan duyduğum acıyı anlatmaya kelimeler yetmez. Onun için öylesine değerli bir varlıktım ki, son nefesini verirken kocasından bana dört bin liralık bir ödenek vermesini ve beni hiçbir zaman terk etmemesini istedi. Her iki arzusu da hemen gerçekleştirildi, Mösyö de Saint-Prât bu iyiliklerini beni karısının kuzini olarak tanıtabileceği kadar ileri götürdü, elinizdeki sözleşmede de bu kimlikle yer aldığımı görüyorsunuz. Bununla birlikte, o evde artık daha fazla kalamazdım, Mösyö de Saint-Prât da bunu bana hissettirdi zaten:

‘Ben dul bir erkeğim ve hâlâ gencim’ dedi erdemli adam; ‘aynı çatı altında yaşamamız hiç hak etmediğimiz kuşkların doğmasına neden olabilir. Mutluluğunuz ve tertemiz adınız benim için çok değerli, her ikisine de gölge düşün istemem. Ayrılmak zorundayız Florville ama sizi hayatımdan çıkarmayacağım, ailemden çıkmanızı da istemiyorum. Nancy’de yaşayan dul bir kız kardeşim var, sizi onun yanına göndereceğim. Benim gibi onun da size dostlukla kucak açacağına sizi temin ederim. Böylece sürekli benim de gözümün önünde olacaksınız, sizi korumayı, eğitiminizi ve yaşamınızla ilgilenmeyi sürdürebileceğim.’

Bu haberi öğrendiğimde gözyaşlarımı tutamadım. Bu yeni acı, iyiliksever hanımımın ölümünden duyduğum kederi daha da artırdı. Sonunda, Mösyö de Saint-Prât’ın birbirini ardına sıraladığı nedenlere inanarak öğütlerine

uymaya karar verdim ve Lorraine'e gitmek için yola çıktım. Beni bundan sonra birlikte yaşayacağım Mösyö de Saint-Prât'nın kız kardeşi Madam de Verquin'e teslim edecek olan, o kentten bir kadına emanet edilmişim.

Madam de Verquin'in evinin havası Mösyö de Saint-Prât'ninkinden çok farklıydı: Birinde erdem, din ve gelenekler ne denli egemense... öbüründe havailik, haz düşkünlüğü ve başına buyruklu dikkati çekiyordu.

Madam de Verquin daha ilk günlerde benim bu küçük namuslu kız havamın hiç hoşuna gitmediğini, bir insanın Paris'ten böylesine kapalı, böylesine sıradan bir biçimde gelmesinin akıl alır gibi olmadığını söyleyip uyardı beni... Temelde var olan bilgece tavrım pek gülünçtü ona göre ve eğer kendisiyle yaşamak istiyorsam bütün bu davranışlarımı değiştirmek zorundaydım. Bu başlangıç beni çok tedirgin etti, korkuttu: Size kendimi olduğundan daha iyi göstermeye çalışmıyorum Mösyö; ama geleneklerden ve dinden uzaklaşan her şeyden oldum olası nefret etmişimdir, erdeme aykırı düşen her şeye düşman kesilmişimdir ve elimde olmadan yaptığım bazı hatalardan öylesine vicdan azabı çekmişimdir ki, bu dünyaya neden geldiğimi sorup durmuşumdur kendi kendime. Bu dünya için yaratılmış biri değilim ben, yabancı ve ürkeğim; ruhuma ve kafa yapıma en uygun olan şey, münzevi bir hayat yaşamak.

O yaşlarda daha tam yerine oturmamış, yeterince gelişmemiş olan bu düşünceler, Madam de Verquin'in kötü, zararlı öğütlerine kanmama, onun beni kandırarak kötülüğe sürüklemesine engel olamadı. Çevremdeki insanların yaşantıları, çevremi kendini hazza kaptırmış

insanlarla dolu olması, gösterilen örnekler, verilen söylevler, her şey, evet, her şey o yola sürükledi beni; güzel olduğum söylendi, buna inanmaya cesaret ederek kendi mutsuzluğumu kendi ellerimle yarattım.

O sıralarda Normandiya alayı kentte karargâh kurmuştu. Madam de Verquin'in evi buluşma yerleriydi. Kentin bütün güzel kadınları da oraya geliyor, kentteki bütün buluşmalar, ayrılmalar, yeni randevu ayarlamaları hep orada gerçekleştiriliyordu.

Mösyö de Saint-Prât'nın bu kadının davranışlarından bir nebze bile haberi olmadığına eminim. Eğer bilmiş olsaydı, geleneklerine bu denli sıkı sıkıya bağlı biri beni bu kadının yanına gönderir miydi hiç? Bu düşünceyle kendimi tuttum, şikâyette bulunmaktan, yakınmaktan vazgeçtim. Her şeyi söylemenin ne gereği vardı? Belki söylemek de geçmemişti içimden: Solduğum kötü hava yüreğimi kirletmeye başlamıştı ve Kalipso Adası'ndaki Télémaque gibi Mentor'un fikirlerine kulağımı kapamıştım.

Uzun zamandan beri beni kandırmaya çalışan ahlaksız Verquin, bir gün bana, Lorraine'e gerçekten böylesine tertemiz bir yürekle mi geldiğimi, Paris'te bıraktığım birkaç sevgiliyi hiç mi özlemediğimi sordu.

'Yazıklar olsun! Madam' dedim, 'kuşkulandığımız bu suçları işlemek aklımın ucundan bir an olsun geçmemiştir, benim nasıl biri olduğumu sayın ağabeyiniz size açıklayabilir...'

'Suçlar ha!' diye sözümü kesti Madam de Verquin, 'Yalnızca böyle tek bir suç işlemişseniz, sizin yaşınızda bu fazlasıyla el değmemiş birisiniz demektir; umarım düzelirsiniz.'

‘Ah Madam, sizin gibi saygıdeğer birinin ağzından bu sözleri mi duymalıydım.’

‘Saygıdeğer mi?.. Ah, cicim, dünyada insanlarda yaratmak isteyebileceğim en son duygudur bu, umurumda bile değil. Ben insanların içinde aşkı uyandırmak istiyorum... saygıya gelince, saygı uyandıracak yaşa gelmeme daha çok var. Beni izle, cicim, nasıl mutlu olacağını göreceksin... Hazır yeri gelmişken, Senneval’ı fark ettin mi?’ diye sordu kötü yürekli kadın, evine sık sık gelen on yedi yaşındaki genç subayı kastederek.

‘Evinize gelen herkese ne kadar dikkat ettiysem ona da o kadar dikkat ettim Madam’ diye yanıtladım; ‘herkese aynı kayıtsızlıkla, aynı ilgisizlikle baktığıma emin olabilirsiniz.’

‘İşte senin hatan da burada, küçük dostum. Bundan sonra zaferlerimizi seninle birlikte paylaşmak istiyorum... Senneval’a sahip olmalısın, benim işim bu, onu hazırlamak için çok çalıştım, seni seviyor, onu avucunun içine almalısın...’

‘Ah Madam, gelin, bağışlayın beni bu işten! Kimse umurumda bile değil.’

‘Umurunuzda olmalı, onun albayıyla birlikte ayarladık her şeyi, son sevgilimle.’

‘Yalvarırım bu işe bulaştırmayın beni, sizin göklere çıkardığınız hazlara karşı en küçük bir eğilim yok içimde.’

‘Olacak, kızım, her şey değişecek! Sen de bir gün bu hazlardan bizim kadar zevk alacaksın. İnsanın tanımadığı, bilmediği bir şeyden hoşlanmaması kadar doğal bir şey olamaz. Ama âşık olunmak için yaratılmış birini tanımamaya da hiç hakkınız yok. Sözün kısası, bu olay

tasarlandı ve bitti: Bu akşam Senneval size olan tutkusunu dile getirecek Matmazel, siz de fazla uzatmayın, yoksa çok kızarım... gerçekten çok kızarım.'

Saat beşte herkes geldi; hava çok sıcak olduğu için eğlenceler ağaçların altında düzenlendi, her şey öylesine iyi ayarlanmıştı ki Mösyö de Senneval'la bir anda başbaşa kalıverdik ve mecburen konuşmaya başladık.

Sizden gizlememe hiç gerek yok Mösyö, bu sevimli ve akıl dolu genç adam yüreğini yakan ateşi itiraf eder etmez, elimde olmaksızın ona doğru sürüklendiğimi hissettirdim ve daha sonraları ona karşı neden böylesine bir yakınlık duyduğumu kendi kendime sorduğumda cevap olarak bir karanlıktan başka hiçbir şey bulamadım: Bu eğilimim sıradan bir eğilim gibi gelmiyordu bana, bir perde onun belirgin özelliklerini gizliyordu sanki. Öte yandan, yüreğim ona doğru kanatlanırken, görünmeyen bir güç sanki onu engellemeye çalışıyordu ve bütün bu karmaşa... birbiri ardı sıra gidip gelen bu anlaşılması güç düşüncelerin ortasında Senneval'i sevmekle iyi mi yaptığımı, yoksa bir an önce kaçıp gitmem mi gerektiğine bir türlü karar veremiyordum.

Bana aşkını itiraf edebilmesi için yeterince zaman tanındı ona... Tanrım! hem de çok fazla zaman tanındı: Nedenli hassas ve heyecanlı olduğumu görüyordu, bu heyecanımdan yararlandı, duygularımdan bir itiraf anlamı çıkardı, hoşuma gittiğini söyleyecek, üç gün sonra da zafer mutluluğunu yaşamasına imkân verecek kadar zayıftım.

Kötülüğün, erdem karşısında kazandığı zaferlerden duyduğu şeytansı mutluluk gerçekten çok garip, anlatılabılır gibi değil. Benim için hazırladığı tuzağa düştüğümü

öğrendiğinde Madam de Verquin'in coşkusu görülmeye değerdi. Benimle şakalaştı, eğlendi ve sonunda yaptığım şeyin dünyadaki en basit, en mantıklı şey olduğunu anlattı, geceleri sevgilimi hiç çekinmeksizin bu eve alabileceğimi söyledi... kendi sıkıntılarıyla kafası fazlasıyla meşgul olduğundan bu geliş gidişleri fark bile etmeyecekti, görünüşe göre tek bir kişiye bağlı kalacaktım, böyle bir erdeme sahip olduğum için hayranlık duyuyordu bana ama o üçlü bir ilişki yaşadığından ne benim kadar çekingen ne de benim kadar tedbirliydi. Böyle bir ahlak düşkünlüğünün iğrenç olduğunu, incelikten uzak, duygudan yoksun bir şey olduğunu, kadınlığımızı küçük düşürdüğünü, en aşağılık bir hayvan seviyesine indirgediğini söylemeye yeltendiğimde, Madam de Verquin bir kahkaha attı.

'*Gaule'lü* kahraman, sana hayranlık duyuyorum' dedi, 'seni kınadığımı filan da sanma, senin yaşında incelikle duygunun, uğurlarında hazların kurban edildiği birer Tanrı olduğunu biliyorum. Benim yaşımıdaysa durum hiç de öyle değil: Böyle hayallere inanmaktan tamamen vazgeçiyor insan, onların egemen olmasına daha az izin veriyor. En gerçek hazlar seni heyecanlandıran o saçmalıkların çok üstünde tutuluyor. Bize karşı hiçbir zaman bağlılık duygusu taşımayan insanlara biz neden bağlı olalım ki? En zayıf olmak yetmiyormuş gibi, bir de en aptal mı olalım şimdi? Böylesi eylemlere incelik katmaya çalışan kadın, çılgının biri olmalı... İnan bana, cicim, yaşın ve albenin elverdikçe zevklerini çeşitlendir, bu saçma direncini, acıklı ve yabancı erdemini, o kendi kendini tatmin eden ama başkalarını hiç etkilemeyen erdemini bir yana bırak.'

Bu açıklamalar karşısında elimde olmaksızın titredim ama bunlarla mücadele etmeye hakkım olmadığını görüyordum. Bu ahlaksız kadının suçlu düşünceleri benim için gerekli olmaya başlıyordu, onu iyi kullanmak zorundaydım. Suçun yarattığı olumsuzluklar bir kaderdi sanki, bir kez suça bulaştı mı insan, en nefret ettiği şeylere bile sıkı sıkıya bağlanıyor. Böylece Madam de Verquin'in bütün istediklerini kabul ettim. Senneval her gece gelip aşkının yeni kanıtlarını sergiliyordu. Düşünecek zamanı buluncaya dek altı ay bu sarhoşluk içinde geçti.

Bu ilişkiden doğan kötü sonuçlar kısa sürede gözümü açtı; gebeydim, umutsuzluk içinde kendimi öldürmeyi düşündüm; bu hâlimi gören Madam de Verquin beni rahatlatı, yatıştırdı.

'Yine de, görünüşü kurtarmak gerek' dedi. 'Benim evimde doğum yapman hiç uygun düşmez, Senneval'in albayıyla birlikte her şeyi ayarladık: Genç adamı izine gönderecek, sen ondan birkaç gün önce Metz'e gideceksin, o da hemen ardından gelecek ve orada sevginin bu yasak meyvesini dünyaya getireceksiniz; sonra da, gittiğiniz gibi, birbirinizin ardı sıra buraya geri döneceksiniz.'

Kabul etmekten başka yapılacak bir şey yoktu. Size daha önce de söylediğim gibi Mösyö, insan bir kez bir hata işlemek talihsizliğine düşmeye görsün yazgısı hep başkalarının elinde oluyor, olayların akışına göre yön değiştiriyor; kişiliği üzerinde dünyadaki herkesin bir hakkı oluyor, tutkularının esiri olacak kadar kendinden geçti mi bir kez, artık yeryüzünde soluk alıp veren herkesin esiri olup çıkıyor.

Her şey Madam de Verquin'in söylemiş olduğu gibi ayarlandı; üçüncü gün Senneval'la ben, Metz'de, bilge bir kadının evinde bir araya geldik; Nancy'den ayrılırken bu kadının adresini almayı da ihmal etmedim. Ve orada bir erkek çocuk dünyaya getirdim. En sevecen, en ince duygularını dile getirmekten bir an olsun vazgeçmeyen Senneval, kendi deyişiyile varlığını iki katına çıkardığım için, sanki beni giderek daha çok seviyor gibiydi. Bana gösterilebilecek bütün ilgiyi gösterdi, oğlunu kendisine bırakmam için yalvardı, ona her türlü özeni göstereceğine yeminler etti, ancak bana karşı olan görevlerini yerine getirdikten sonra Nancy'ye geri dönmeyi düşünüyordu.

Tam yola çıkacağı anda, bana işlettiği bu günah yüzünden ne denli mutsuz olduğumu söylemeye cesaret ettim, bir kilisede yaşamımızı birleştirerek bu hatamızı düzeltmeyi önerdim ona. Böyle bir öneriyi hiç beklemeden Senneval çok şaşırdı...

'Çok üzgünüm' dedi, 'evlilik kararını kendi başıma vermem ki! Daha ergenlik yaşına gelmediğim için babamın izni olmadan nasıl evlenebilirim? Bu formaliteyi yerine getirmezsek, ne biçim bir evlilik olur bu? Ayrıca, Madam de Verquin'in kuzini (Nancy'de beni öyle biliyorlardı), ben sizin için uygun biri değilim, siz çok daha iyilerine layıksınız. Bana inanın Florville, yaptığımız hataları unuttalım, ağzımı sıkı tutacağımdan emin olun.'

Hiç beklemediğim bu konuşma ne denli büyük bir hata yaptığımı acımasızca hissettirdi bana. Gururum cevap vermeme engel oldu ama acım giderek daha da büyüdü. Hatamın korkunçluğunu tam olarak o ana kadar anlamamış olmamın nedeni, bir gün sevgilimle evlenip

bu hatayı düzeltebileceğimi ümit etmemdi, açıkça itiraf ediyorum. Ne saf kızmışım meğer! Beni aydınlatması gereken tek kişi olan Madam de Verquin'in, bütün ahlaksızlığına rağmen, zavallı bir kızın baştan çıkarılıp sonra da terk edilmesiyle eğlenebileceğini düşünmüyor, hayal bile etmiyordum, oysa erkeklerin gözünde bir onur, saygı uyandıran bir davranışmış bu. Hayatımı uğruna bin kez feda edebileceğim birinin hem kurbanı olmuş hem de aptal yerine konmuşum. Hayatımdaki bu korkunç gelişme beni pekâlâ mezara götürebilirdi. Senneval yanımdan hiç ayrılmadı, hep aynı ilgiyi göstermeyi sürdürdü ama benim önerimden bir daha asla söz etmedi, ben de umutsuzluğumun temeli olan bu olaydan bir ikinci kez daha söz etmeyecek kadar gururluydum. Düzeldiğimi gördüğü anda da ortadan kayboldu, çekip gitti.

Nancy'ye bir daha geri dönmemeye karar verdim ve sevgilimi son kez gördüğümü anladığımda, onun o gidiş anında bütün yaralarım yeniden deşildi; meğer bu son darbeyi de kaldıracak gücüm varmış... Alçak adam! Kendisini gözyaşlarıyla ıslanmış göğsümden kopararak çekip gitti, tek bir damla bile gözyaşı dökmeksizin...

İşte inanma çılgınlığını gösterdiğimiz o aşk yeminlerinin sonucu! Bizler ne denli duygusal olursak, bizi baştan çıkaranlar da bizleri o denli rahat terk edip giderler... Kalleşler!.. Bizim onları elimizde tutmak için kullandığımız yollardan yararlanıp uzaklaşıyorlar.

Senneval çocuğunu almış, onu bir daha bulamayacağım bir köye bırakmıştı... Beni, ilişkimizin bu tatlı meyvesini sevmekten, kendi ellerimle yetiştirmekten mahrum bırakmak istemişti; ikimizi birbirimize bağlayabilecek her şeyi

unutmamı istemişti, ben de istediği gibi yaptım ya da yaptığımı sandım.

Hemen o an Metz'den ayrılmaya ve Nancy'ye bir daha geri dönmemeye karar verdim. Yine de Madam de Verquin'le aramı açmak, bozuşmak istemiyordum; bütün hatalarına, işlediği suçlara rağmen, ne de olsa bana bunca iyilik etmiş birinin yakınıydı, bunun için de hayatımın sonuna kadar onu gözetmek zorundaydım. Ona dünyanın en dürüst mektubunu yazdım, hatalı davranışım yüzünden çok utanç duyduğumu, bu nedenle de bir daha kentte görünmek istemediğimi, Paris'e, ağabeyinin yanına dönmem için izin vermesini rica ettiğimi yazdım. Beni hemen yanıtladı, ne istersem yapmaktan özgür olduğumu, benimle sonsuza dek dost kalacağını yazdı; Senneval'in de hâlâ dönmediğini, nerede olduğunu kimsenin bilmediğini, bütün bu olanlar yüzünden acı çekmemin de çılgınlık olduğunu ekliyordu.

Bu mektubu alır almaz Paris'e döndüm, Mösyö de Saint-Prât'nın dizlerine kapandım. Sessizliğim ve gözyaşlarım başıma gelenleri kısa sürede anlattı ona; ama ben yalnızca kendimi suçlamaya, suçlu göstermeye özen gösterdim, kız kardeşinin beni baştan çıkarmalarından hiç söz etmedim. Bütün iyi niyetli insanlar gibi akrabasının ahlaksızlıkları Mösyö de Saint-Prât'nın aklının köşesinden bile geçmedi, onun kadınların en ahlaklısı, en namuslusu olduğunu sanıyordu. Bu hayalini hiç bozmadım, zaten böyle davranacağımdan da emin olan Madam de Verquin'le de ömür boyu dost kaldık.

Mösyö de Saint-Prât bana acıdı, hatalarımı bir bir yüzüme vurdu ama sonunda hepsini bağışladı.

'Ah, sevgili yavrum!' dedi, suçun o iğrenç sarhoşluktan çok farklı olan bir acıyla, ancak temiz ruhlarda var

olan o sevecenlik dolu acıyla, ‘ah, sevgili kızım! Erdemden ayrılmanın nelere mâl olduğunu görüyorsun işte... Erdemin gösterdiği yoldan gitmemiz öylesine gerekli ki bizim için, erdem öylesine sıkı sıkıya bağlı ki varlığımıza, ondan uzaklaştığımız anda yalnızca felaketlerle, bahtsızlıklarla karşı karşıya geliriz. Bütün saflığınla buradan giderken nasıl huzur içinde olduğunu bir düşün ve bunu buraya geri döndüğün zamanki huzursuzluğunla, ruhundaki karmaşayla karşılaştır. Suça gömülürken, günah işlerken duyduğun o belli belirsiz hazlar, şimdi yüreğini parçalayan vicdan azaplarını biraz olsun hafifletebiliyor mu? Sözün kısası çocuğum, mutluluk yalnızca erdemdedir ve erdemi yok etmek isteyenlerin bütün safsataları onun verdiği hazların bir tekini bile vermekten acizdir. Ah! Florville, erdemi yadsıyanlar, erdemi yok etmek, bu tatlı zevkleri yok etmek için savaşıyorlar, inan bana, bunu yalnızca kıskandıkları için, erdemli insanları da kendileri kadar suçlu ve mutsuz kılmanın barbarca zevkini tatmak için yapıyorlar. Kendi gözleri kör olmuş, herkesin gözünün kör olmasını istiyorlar; kendileri yanılığa düşmüşler, herkesin yanılığa düşmesini istiyorlar; ama ruhlarının derinlikleri bir okunabilse, yalnızca acılarla ve pişmanlıklarla karşılaşılırdı. Bu suç havarilerinin hepsi de kötü yürekli ve umutsuz insanlardır. İçlerinden açık yürekli tek bir kişi çıkıp da bu vebalı söylevlerinin, tehlikeli yazılarının yalnızca hazlarını temel aldığını, hazlarının rehberliğinde gerçekleştirildiğini itiraf edemez. Ahlakın temellerinin tehlikesizce sarsılabileceğini kim soğukkanlılıkla söyleyebilir? İnsanın gerçek amacının iyilik yapmak, iyilik yapmayı arzulamak olmadığını kim savunabilir? Temel amacının iyiliğin hiç

durmaksızın, sürekli artması olan bir toplumda, kötülükten başka bir şey düşünmeyen bir insan mutlu olmayı nasıl bekleyebilir? Ama bu kötülük savunucusu, erdemi insan yüreğinden çekip aldığı anda, bu yüzden kendisi de her an rahatsızlık duymayacak, titremeyecek midir? Erdemli olmaktan vazgeçerlerse, uşaklarının kendilerini soyup soğana çevirmelerini kim engelleyecek? Erdemin hiçbir işe yaramadığına inandırdığı karısının onurunu kirletmesinin nasıl önüne geçebilecek? Yüreklerindeki iyilik tohumlarını soldurursa çocuklarının elinden kim tutacak? *Yapılanlar herkesin yanına kâr kaldığına göre, yoksa erdem bir hayal mi?* diye büyüklere soracak olsa, özgürlük ve mülkiyet hakları nasıl saygı görmeyi bekleyebilir? İster eş ya da baba, zengin ya da yoksul, ister efendi ya da köle olsun, kısacası durumları ne olursa olsun, bu zavallılar için tehlikeye dört bir yanda kol gezecek, hançerler her an saplanmaya hazır bekleyecektir: İnsan da ahlaksızlığa karşı koyan duyguları yok etmeye yeltendiğinde, hiç kuşquamız olmasın, er ya da geç kendi korkunç yöntemlerinin kurbanı olacak, yok olup gidecektir.*

‘Gel, bir an için dini bir yana bırakalım, yalnızca insanı ele alalım: Hangi aptal insan yasalarını ihlal ettiği bir toplumun kendini rahat bırakacağını düşünebilir? İnsan hem kendini hem de kendi güvenliği için çıkarılmış

* Bir gün kendisini baştan çıkarmaya çalışan bir dostuna duygu yüklü kadın: *Ah! dostum, diyordu, sevdiğin kişinin ahlakını bozmaya, onu yoldan çıkarmaya asla çalışma, bu iş sonra senin hayal bile edemeyeceğin boyulara ulaşabilir.* Tapınılası kadın, izin ver senin sözlerini bir bir sıralayayım burada: Kısa bir süre sonra aynı adamın hayatını kurtaran insanın ruhunu öyle güzel anlatıyor ki; bu sözleri, erdemlerin sayesinde senin de kuşkusuz yer alacağı, Anılar mabedine kazımak isterdim.

yasaları korumak zorundadır; bunlara karşı çıkan ya da bunlara zararı dokunan kişileri her zaman ortadan kaldırmaya çalışması kendi yararına değil midir? Biraz saygınlık ya da zenginlikler bu kötü insanlara göstermelik bir huzur sağlayabilir geçici olarak ama bu huzur öylesine kısa sürer ki! Maskeleri düştüğünde, kim oldukları ortaya çıktığında, halkın nefret ve aşağılama duygularının konusu olduklarında, kendilerini teselli etmek için eski şakşakçılarıyla taraftarlarını yanlarında bulacaklarını mı sanıyorsun? Hiçbiri böyle bir insanın yanında olduğunu itiraf etmek istemeyecektir; kendilerine verebileceği bir şeyi kalmadığından, bir yük gibi silkip atacaklardır sırtlarından; mutsuzluk ve umutsuzluk saracaktır dört bir yanını, utanç içinde eriyip gidecek, artık kendi yüreğine bile sığınamayacağından, umutsuzluk içinde can verecektir. Öyleyse, düşmanlarımızın yürüttüğü o saçma mantık ne oluyor? Erdemi güçsüzleştirmek için gösterilen bu zavallı gayret niye? Evrensel olmayan her şeyin düşten öte bir şey olmadığını, erdemler yöresel olduğu için hiçbir gerçekliği bulunmadığını söylemeye nasıl cesaret edilebilir? Ne yani! Erdem toplumdaki topluma değiştiğine göre, bu, erdem diye bir şey yok mu demektir? Çeşitli iklimler, çeşitli eğilimler çeşitli engeller gerektiriyorsa, tek kelimeyle, erdem binbir görünüm altında ortaya çıkıyorsa, bu, yeryüzünde erdem diye bir şey yok mu demektir? O zaman, binlerce kola ayrılıyor diye ırmağın varlığından da kuşkulanmamız gerekir. İnsanoğlunun, erdemi çeşitli geleneklerine uyarlama ihtiyacından ve her şeyini bunun üzerine temellendirmesinden daha iyi ne anlatabilir erdem varlığını ve gerekliliğini? Erdem olmaksızın yaşayan, var olan tek bir ulus yoktur

yeryüzünde; iyilik ve insanlık bağlarının temel bağları oluşturmadığı tek bir ulusun var olmadığı gibi. Daha da ileri gidiyorum: Kara ruhlu, kötülükçü insan toplulukları bile, nedeni ne olursa olsun, birbirlerine kimi erdem ilkeleriyle bağlıdır. Ama tam tersine, erdem her yerde gerekli olduğu kanıtlanıyorsa, hiçbir ulus, hiçbir devlet, hiçbir toplum, hiçbir birey ondan vazgeçemiyorsa, kısacası, erdem olmaksızın hiçbir insan mutlu ve güven içinde yaşayamıyorsa, o zaman, sevgili yavrum, hiçbir zaman erdem yolundan sapmamamı istemekle hata mı etmişim? Bak, Florville' diye sürdürdü iyi yürekli koruyucum beni kollarında sıkarak, 'bak, ilk yanlışlarının, ilk yanlışlarının seni nerelere sürüklediğini gör; eğer hata hâlâ seni cezbediyorsa, eğer kandırılman, baştan çıkarılman ya da güçsüzlüğün sana yeni tuzaklar hazırlıyorsa, erdemden ilk uzaklaştığında başına gelen felaketleri düşün, seni kendi öz kızı gibi seven, hataların yüzünden yüreği parçalanan şu adamı düşün... işte o zaman bütün bu düşüncelerin ışığında, seni sonsuza dek teslim edebileceğim erdemlere sıkı sıkıya sarılacak gücü bulacaksın kendinde.'

Mösyö de Saint-Prât hep aynı ilkeleri yüzünden bana evini açmadı; Madam de Verquin'in tam tersi, dindarlığıyla ünlü bir hanım akrabasının yanında yaşamamı önerdi. Bu yeni duruma çok sevindim. Madam de Lérince beni büyük bir mutlulukla kabul etti ve Paris'e dönüşümün haftasına hemen onun evine yerleştim.

Ah! Bayım, bu saygıdeğer kadınla yanından ayrıldığım kadın arasında öylesine büyük fark vardı ki, anlatmak mümkün değil. Birisi ne denli kötülük ve ahlaksızlığın egemenliği altındaysa, öbürünün yüreği sanki bütün

---

erdemlerin sığınağıydı. Birincisi ahlaksızlıklarıyla beni ne denli dehşete düşürmüştü, öbürünün din ve erdem konusundaki ilkeleriyle o denli huzur buluyordum. Madam de Verquin'in anlattıkları yalnızca hüznün ve vicdan azabı veriyordu bana, kendimi Madam de Lérince'in anlattıklarına bıraktığımda sevecenlik ve huzuru buluyordum... Ah! Mösyö, izin verin bu kadının, ömrüm boyunca seveceğim bu tapınılası kadının bir portresini çizeyim size; erdemleri için ona borçlu olduğum bir saygı bu, onu kesinlikle size anlatmak zorundayım.